

**Mazo un vidēji lielo pilsētu
izaugsmes priekšnosacījumi un
ieguldījums ES kopējo mērķu
sasniegšanā**

Indra Ciukša

VARAM

05.09.2014.

LV PREZ prioritāte

**Mazo un vidēji lielo pilsētu loma
kopējā teritoriālās attīstības
kontekstā**

Prioritātes pamatojums

- Esošā diskusija par ES pilsētprogrammu (*Urban Agenda*)
- Nepietiekoša uzmanība ES politikās un pētījumos mazo un vidēji lielo pilsētu jautājumiem
- ES apdzīvojums:
 - ~ 30 % ES iedzīvotāju dzīvo mazās un vidēji lielās pilsētās (8414 pilsētas ar iedzīvotāju skaitu zem 50 000)
 - ~ 19 % ES iedzīvotāju dzīvo ļoti mazās pilsētās (70 000 pilsētas ar iedzīvotāju skaitu zem 5 000)
- Latvijas apdzīvojums:
 - 5 pilsētās no 77 iedzīvotāju skaits ir virs 50 000
- Nepieciešamība analizēt jautājumus, kas aktuāli mazām un vidēji lielām pilsētām

Tematiskais fokuss

- Mazo un vidēji lielo pilsētu ieguldījums ekonomiskajā attīstībā:

- dzīvotspējas aspekti
- gudra specializācija, risinājumi
- ietekme plašākā teritoriālā mērogā, t.sk., pilsētu lauku mijiedarbība
- provizoriskie attīstības scenāriji
- iespējamie atbalsta mehānismi, utt.

LV ieguldījums ES pilsētprogrammā

Sasniedzamais rezultāts

- Identificēti specifiskie mazo un vidēji lielo pilsētu izaicinājumi
- ES līmenī tiek atzīta mazo un vidēji lielo pilsētu būtiskā loma teritoriālās attīstības kontekstā
- Pilsētu jautājumi netiek mākslīgi nodalīti no teritoriālās attīstības jautājumiem
- ES pilsētprogramma aptver visu veidu pilsētas, ne tikai lielās
- Identificēti būtiskākie priekšnosacījumi mazo un vidēji lielo pilsētu izaugsmei
- Identificēti iespējamie turpmākās attīstības virzieni
- ES politikās tiek ievērtēta arī mazo pilsētu problemātika, kā daļa no kopējās ES pilsētprogrammas
- Iespējamais atbalsts ES politikās nemaina Kohēzijas politikas arhitektūru

Paveiktais (I)

- Starptautiska līmeņa darba grupa Rīgā 19.jūnijā
- Diskusijas jautājumi:
 - Kā definēt mazas un vidēji lielas pilsētas? Vai ir nepieciešamība pēc kopīgas definīcijas ES mērogā?
 - Kādi ir galvenie mazo un vidēji lielo pilsētu izaicinājumi? Vai tie atšķiras no lielo pilsētu un metropoļu izaicinājumiem?
 - Kādu lomu spēlē mazās un vidēji lielās pilsētas kopējā teritoriālajā attīstībā? Vai tās var tikt uzskatītas par attīstības centriem / dzinējspēkiem?
 - Kādi ir priekšnosacījumi mazo un vidēji lielo pilsētu ekonomiskai izaugsmei? Kā mazās un vidēji lielās pilsētas var veicināt ES 2020 mērķu īstenošanu?
 - Kādiem jābūt galvenajiem mazo un vidēji lielo pilsētu attīstības virzieniem kopējā ES reģionālās attīstības kontekstā?
 - Vai ES līmeņa politikas dokumentos vairāk būtu jāstiprina mazo un vidēji lielo pilsētu loma (piemēra, ES teritoriālās attīstības darba kārtībā, ES 2020 stratēģijā)?

Paveiktais (II)

- **Galvenie secinājumi:**

- **Jābūt uzmanīgiem ar definīciju**

- Iedzīvotāju skaits zem 50 000 pamatots skaits mazo un vidēji lielo pilsētu identificēšanai, bet nevar palikt kā galvenais kritērijs. Pilsētu funkcijām būtiska nozīme šajā kontekstā

- **Dažādas pieejas, kā aplūkot mazās un vidēji lielās pilsētas:**

- Administratīvā, morfoloģiskā, funkcionālā pieeja

- **Izaicinājumi:**

- Iedzīvotāju skaita samazināšanās/ iedzīvotāju aizplūšana, darbaspēka un kapacitātes trūkums (t.sk., izglītoti un augsti kvalificēti), vāja ekonomiskā attīstība, darba vietu trūkums, bezdarbs, iedzīvotāju novecošanās, nepietiekams pakalpojumu nodrošinājums, neizmantota infrastruktūra, ierobežota pieeja resursiem u.c.

- **Iespējamie risinājumi:**

- policentrisms, tīklošanās, starpvaldību sadarbība, saikņu stiprināšana ar lielākām pilsētām, vīzija plašākā kontekstā, pārrobežu sadarbība, gudri risinājumi, zaļa ekonomika, pieeja pakalpojumiem, izglītībai, līderisms, identitātes stiprināšana

- **Būtisks teritoriālais konteksts, t.sk., pilsētu lauku mijiedarbība**

Plānotās aktivitātes

- **ES līmeņa sintēzes ziņojuma izstrāde**
 - Galvenie izaicinājumi, turpmākās attīstības iespējas un virzieni, rekomendācijas turpmākajām aktivitātēm
 - Ziņojuma pamats – esoši dati, pētījumi, ziņojumi, pieredze, darba grupu rezultāti
 - Ziņojums tiks izmantots kā avots LV PREZ pasākumiem, arī ministru secinājumu/ deklarācijas izstrādei
- **2 starptautiska līmeņa darba grupas (9.oktobrī, novembrī)**
 - DV viedokļi, esošā pieredze/ labā prakse
 - Atbalsts sintēzes ziņojuma izstrādē
- **Nacionāla līmeņa darba grupas**
 - Viedokļu apmaiņa
 - Sagatavošanās starptautiska līmeņa darba grupām

Darba grupa 9.oktobrī

- **Ietvars:** *Open Days*
- **Darba grupas norise:** Reģionu Komitejas telpas, Briselē
- **Norises laiks:** 9:00 – 13:00
- **Provizoriski izskatāmie jautājumi:**
 - Mazo un vidēji lielo pilsētu teritoriālā ietekme (globālais, ES, reģionālais, nacionālais, vietējais konteksts)
 - Priekšnosacījumi mazo un vidēji lielo pilsētu izaugsmei
 - Gudra specializācija, risinājumi
 - Iespējamie attīstības scenāriji
 - Politikas mehānismi potenciāla atraisīšanai
- **Dalībnieki:** DV nacionālās, reģionālās, vietējās pārvaldes, praktiķi, eksperti, zinātnieki u.c.

Sagaidāmais ieguldījums no darba grupas locekļiem

- Ieteikumi prioritātes saturam (kādas tēmas būtu izskatāmas, uz kādiem jautājumiem koncentrēties), sasniedzamajam rezultātam
- Viedoklis par 19.jūnija darba grupā izskatītajiem jautājumiem
- Ieteikumi 9.oktobra darba grupas saturam, uzaicināmajām personām
- Informācijas par 9.oktobra pasākuma izplatīšana caur saviem kanāliem
- Idejas labās prakses piemēriem Latvijā (gudri risinājumi pilsētās, veiksmes stāsti)

Paldies par uzmanību!